

ANY IV.

Barcelona 27 de Maig de 1894.

NÚM. 21.

EFEMÈRIDES CATALANES

MAIG—DIA 27.

1512 Per segona vegada s'encarrega interinament del vireynat de Nàpols en absència del efectiu En Ramón Folch de Cardona lo Reverendíssim Francesch Remolins, cardenal de la Santa Esglesia Romana baix lo títol de Sant Pere y Sant Pau. Era aquest fill de Lleyda casat y haventse retirat la sua muller á un convent, s'ordena de sacerdot y forma part aviat del capítol de la Seu de Tarragona y es bisbe de sa patria. Embaxador del rey d'Aragó á Alexandre VI, fou enviat per aquest á Florencia ab la missió de degradar del estat sacerdotal á Savonarola. Fou auditor de la Rota y protonotari apostólich y governador de Roma, dispensantne grans serveys á la Religió y al ordre social, en tots quants cárrechs altíssims se li confiaren.

DIA 28.

1528 Es batejat en la Seu de Vich lo célebre botánich catalá Dr. Francesch Micó. Dexeble aprofitat de la renomada Universitat de Salamanca y de son famós catedrátich lo Dr. Alderet, sortí cabdal professor en medicina y farmacia. Fou astrólech famós y espert botánich, qui gaudí d'altíssima reputació, durant lo temps que visqué, lo mateix que després de la sua mort,

si ateném als elogis que d'ell han fet los mes acreditats autors en ciències naturals y les distincions que obtingué en vida.

DIA 29.

1533 Barcelona compta entre sos títols de honor l'haver sigut la primera ciutat d'Espanya que celebrá la processó del Corpus Christi; si be que s'ha de descomptar la vila de Madrid, que per alguna cosa ha d'ésser la capital de la monarquia, que pretén aquesta primacia en son favor dihent que ja celebrava dita festivitat y processó en dies anteriors á son establiment. Nosaltres no volém ésser mes papistes que 'l Papa y nos contentám de consignar que després d'instituida fou la ciutat comtal en celebrarla la primera y que en tots temps l'ha celebrada ab notoria ostentació, veyentla algunes voltes honrada com en la apuntada data ab la presencia de monarques com Carles V qui 's digná portar una de les vergues del tállem alternant ab nostres honorables concellers.

DIA 30.

1796 Mor l'escultor barceloní En Pau Serra un dels primers académichs de la Reyal Academia de Sant Ferrán de Madrid. Dexeble del mestre Gurri y del valenciá Vergara, abans de serho del madrileny Gutierrez, dexá obres

que l'acrediten d' ésser un dels millors artistes de la sua época.

DIA 31.

1410 Mor en lo reyal monestir de Valldonzella lo rey en Martí, l' Humá, l' últim monarca d' aquella varonil successió que conduí la casa d' Aragó per les vies de la major preponderancia. Conegué y feu justícia á les qualitats de sos antecessors; y la felicitat de sos vassalls, fou també tinguda en lo degut concepte. Per açó procurá ferse digne dels uns y dels altres.

JUNY—DIA 1.

1462 Son trasladades des de la casa del Concell á les torres del Portal Nou, les banderes de Santa Eulària y dels Mercaders, com á senyal de guerra á la que 's convoca á tots los ciutadans contra lo rey En Joan II. Estava aquest faltant á lo que havia estipulat solemnement ab la Diputació, obstinantse en declarar primogénit á son fill major En Carles y havia entrat en nostra terra posant siti á Balaguer. En vista de açó organisades les forces populars, comanades per lo noble cavaller En Joan de Marimon, sortien per lo Portal de Sant Antoni per anar á fer entrar en rahó á aquell dues voltes enemich de la Patria.

DIA 2.

1743 Vesteix la sotana dels PP. de la Missió, lo P. Vicens Ferrer en aquella casa que al estrém del carrer dels Tallers d' aquesta ciutat, utilitzada per Hospital Militar, recorda ésser la primera que s' establí á Espanya d' aquell institut religiós fundat per Sant Vicens de Paul. Era fill de prop de Blanes d' una familia molt honrada y altre tant virtuosa. En tots los actes de la sua vida interior, en la predicació de la divina paraula, en les obres que dexá escrites y en lo govern d' aquella susdita casa establerta en 1705, s' hi veu la gran pietat que l' animava en tot, fins á morir en opinió general de santedat.

RAMÓN N. COMAS.

LA DOCTRINA

Lo progrés de la ciencia! la difusió del saber! Una mentida que están viats á pendre per veritat inconcusa.

¿Ahon es l' avançament de la ciencia? Si l' havem d' entendre en l' únich sentit en que pot racionalment delectarnos, no se 'l veu en lloch.

Ferro-carrils, telégrafos, teléfonos, vapor, fusells de pólvora sense fum, canons monstres, dinamita, melinita... ¿Qui ha provat que fan als hòmens més perfectes, y més noble á la humanitat?

Invents que la societat moderna rebé ab amor en sos braços, benchint al qui 'ls infantava, y que ara veu ab horror tornats en vibres que mossegan ses entranyes.

¡Terrible engany! Hem cregut que les ciències progressaven, quan la ciencia moria. Hem estat certs de que la humanitat s' adoctrinava, quan dexava de saber la Doctrina.

Volíam als hòmens instruits y rectes; y hem seguit en va tots los camins que 'l progrés modern enllumenava.

La nova llum era de falles, y al cap d' aquests camins se 'ns ne ve á sobre la nit feresta. Y 'ls hòmens no son més instruits y son menos rectes: no distingexen be 'ls seus devers, y complexen mal los que no equivocan.

¿Tornarém, espantats de la fosca y penedits de la error, á la llum vera? Fugirém dels fochs follets y cercarém lo lluminar que no mor?

Per ara no n' hi ha senyals.

Los hòmens s' han esgarriat, porque s' han desfet de la única guia de ben anar pel mon. Y 'ls qui voldrien tornar á camí, tot ho proven y á totes bandes se giren; mes no 's decidexen á pendre aquella guia que no dexa perdres.

L' home 's mou segons lo seny; y 'l seny es flor que si 's bada á la regor del Cel, copsa rosada suau que baxa al cor á ferse perla; si, colltorta, aspira les emanacions del rech, s' ompla de miasmes, pavor que escanyoleix als sentiments.

La ciencia es la veritat, y la veritat es la déu del be. Lo mal prové de la error.

Si en plé progrés de les ciències, si tant com més augmenta la instrucció popular, lo mal ofega á la humanitat ¿qué es aquest progrés, qué es aquesta ilustració? Error, mentida, generadors del mal.

¿Ahon es la ciència? Ahon es la veritat? Ciència y veritat devallen de la puresa del Cel.

Lo Cel ha donat als hòmens la ciència y la veritat, tancant sa immensitat en un llibre petitíssim.

La Doctrina cristiana, lo Catecisme, es la guia que no dexe perdre als hòmens.

Lo Catecisme es la ciència.

Y en los temps de la ciència, no se sap la ciència.

¿A qui la culpa?

Pares que voléu fills qui honoren vostra amor y vostre nom ¿cóm no ompliu lo seu enteniment de la bona llevor del Catecisme? Perque no estampáu en son cor per guiatge de sa vida aquesta llei de la veritat y del be?

Guiadors dels hòmens, ¿cóm no dexéu los estanys llotosos, y no 'ls conduhíu á apagar la set del noble saber en lo rieral de les aygues pures?

Y 'ls pastors del remat escullit, los governadors de les conciències cristianes ¿es possible que no preferesquen á tot menar á les ovelles fíels al past de millor profit?

Es trist, mes ho cal dir: ni 'ls mes persuadits de la força remeyera del Catecisme, fan prou pera restablir y axamplar lo seu domini en los enteniments y en los cors!

Una pobreta criatura surt de la escola. Pregunteuli 'ls manaments de la llei de Deu. No 'ls sap. Va á la escola: sap de llegir, sap d' escriure, de comptes... y la pobreta ignora y no arribará pot ser á saber may que 'l gran saber de l' home, tota sa grandesa s' enclou en exes curtes paraules: *Amarás á Deu sobre totes les coses y al próxim com á tu mateix.* ¿Com podrà ser noble 'l pensar y l' obrar recte, si no sab la llei que honora y guia?

En les escoles s' ensenya la doctrina. Sobre açó hi ha molt que dir. No mes volém fixarnos en un punt. En moltes, y ací en les mes, s' ensenya en castellá, que no s' encasta en molts cervells, que no diu res á molts cors. Açó no aprofita. Açó espatlla, destrueix, quan la criatura qui sab un xich de catecisme que li han ensenyat la mare ó la avia, es represa en la escola pel senyor mestre ó la senyora mestra, y se li diu per primer avís, que si no sab lo catecisme en castellá se li dará un cástich.

¿Castigar á una criatura perque sab com s' ha de saber lo catecisme! ¿Qué 'n traurá de sa coerció 'l senyor mestre? Que la criatura procure oblidar lo que be entén, substituhintha per lo que no pot comprendre: en resúm, que no sápigat catecisme.

¿Y creu lo senyor mestre, y creuen los superiors, qui d' açó haurien de tenir gran compte, que será home útil á la societat, ó una bona mare de familia, aquella criatura á qui no 's fa ben saber y comprendre la sabiduría de la vida?

Pobre del home, y trista de la dona qui sab de llegir, qui sab d' escriure, qui sab geografia, historia y aritmética, y qui 's posa al treball ó al estudi sense que brille ab suprema llum en son enteniment y sia gravada en son cor la máxima ordenadora del viure: Per quin fi som criats?— Per amar y servir á Deu en la terra y gosarlo després eternament en la Gloria.— ¿Cóm se serveix á Deu?—Amarás á Deu sobre totes les coses y als demés hòmens com á tu mateix.

Sublim resúm de la mes gran sabiduría! Al seu resplandor fugen com del sol les tenebres, la error, la mentida, l' odi, la rancunia, vibres verinoses que han endolat lo cor de la humanitat avuy viventa.

¿Per qué no tornan les inteligències y 'ls cors á nodrirse de la ciència vera?

Llegir, escriure!... No, no, jamar, amar! Amar á Deu sobre totes les coses y al próxim com á tu mateix.

Héusela aquí la lley que demanám contra 'ls dinamiters: La lley de la Amor.

Héusela aquí la ciencia que cal á tot-hom: Lo Catecisme.

SOBRE ORTOGRAFIA

Entre les cartes rebudes á consecuencia de la *Declaració feta en lo número 19 de LA VEU DE CATALUNYA* respecte de la ortografia que seguim, n'hi ha una en que s'hi llegeix lo párrafo següent: «Vostre darrer nombre del periódich conté (vaig sols á parlar de la lletra *x*) les paraules *exercit*, *exhibeix*, *exemplar*, *fixes*, *sintaxis*, y... *puix*, quals primeres *x* en les cinch son de pronunciació distinta de la que donám á dita lletra.» Demana son autor si hi hauria inconvenient en escriure ab *cs* per compte de *x* los cinch primers mots.

Devém ferli avinent al qui sotscriu la dita carta, que no falta qui s'ha valgut de aquesta manera de escriure tal com ell ho proposa, però sens dupte la força de la costúm de valdres de la *x* en casos semblants als abans indicats ha fet que la innovació de la *cs* no tingués imitadors, puix deu tenirse present que la costúm es molt soberana en lo pertocant á la ortografia. ¿Qui negará que es molt mes senzill escriure ab *n* en lloch de *ny*? y no obstant ¿hi ha hagut ningú qui haja gosat recomenar un cambi escrivint *pañ*, *señ*, *puñ* per compte de *pany*, *seny*, *puny*?

Pera posar en clar la qüestió ortogràfica establerta hi ha que veure quines foren les causes que donaren lloch al doble valor que té avuy la *x* en catalá.

Quan en la llengua catalana no s'hi havia introduhit encara cap element que pertorbás son organisme, la *x* tingué sempre la valor de *xeix*, com se pot veure en *exada* (Cron. de Jacme I, cap. 70), *exam* (Boades, *Feyts d'armes de Catalunya*, cap. 24) *exempliar* (Id. cap. 2 y 6) *exempliament* (Id. cap. 20), *exut* (Id. cap. 31). etc.

Si á *ex* inicial li seguia consonant evitava llavors la pronunciació llatina de *cs* prenent tan sols la *s*, y axí de *excusare*, *excusatio*, *extraneus*, *experimentum* ne feya *escusar* (Cron. de Jacme I, cap. 350), *escusacio* (Id. cap. 151), *estrany* (Id. cap. 111) *esperimentat* (Tirant lo Blanch, vol. I cap. 2), etc.

Moltes han sigut les paraules ab *ex* inicial que la llengua catalana ha anat prenent del castellá ab la valor de *cs*, principalment desde lo segle

XVIe, y axí com de bon principi tingué la llengua catalana certa repugnancia en donar á la *xeix* la valor de *cs*, que, com queda dit, mudá en *s*, axí també cercá una manera de evitar les confusions que ab los nous mots ab *ex* (= *cs*) inicial s'haurien introduhit. De les paraules ab *ex* ab valor de *xeix* cambiá en *a* la *e*, de manera que *exada*, *exam*, *exempliar*, *exempliament*, *exut*, son ara *axada*, *axam*, *axampliar*, *axamplament*, *axut*. De altres suprimí la *e*, com de *exaloch* (Cron. de Jacme I, cap. 239), *exauega* (Tirant lo Blanch, vol. I. cap. 86,) *exorqua* (Id. vol. II, cap. 131), y quedaren *xaloch*, *xávega* y *xorca*. Per aquest motiu se troben distintes dues paraules de un mateix origen, y son *axam* y *examen* provinents abdues de la llatina *examen*.

Després de haverse obrat uns cambis de aytal naturalesa, en que s'fugí de tota dificultat en aquest punt respecte de la pronunciació de la sílaba *ex* inicial, no cal anar á cercar altres maneres de representar la *x*, perque llevat del verb *exir* ab sos derivats en que *x* val *xeix*, en los demés casos es sempre equivalent á *cs* ó á *cç*, com en los noms aduhits en la carta y son *exercit*, *exhibeix*, *exemplar*. Una ullada donada al diccionari de la llengua catalana convencerá á qualsevol de que pot establirse com á regla general, que, fora de la escepció de *exir*, la sílaba *ex* inicial no s'pronuncia *xeix* sinó *cs* ó *cç*.

Les paraules anomenades erudites, que son de origen grèch ó llatí, com *axioma*, *sintaxis*, *luxo*, *máxima*, porten com á tals indicada la pronunciació de son original, perque 'l poble no ha tingut que veure ab elles y per tant resten intactes, puix d'altra manera s'hauria enginyat aquest, sens dupte, modificantles com ho feu ab la paraula *próxim*, que cambiá en *prohisme*.

Lo Dr. Ballot posava l'accent (^) sobre la vocal que seguia á *x* sempre que aquesta lletra valia *cs* ó *cç* y no *xeix*, però aquesta manera de escriure no ha sigut generalment admesa. En aquest punt sembla que sols pot donarse com á regla la de que en tota paraula erudita y técnica de ciencia ó art, la *x* se llegirá *cs* ó *cç* segons l'origen de hon devalla. Aquesta qüestió no ofereix en catalá les dificultats que s'troben en la llengua francesa, segons se pot veure en lo que parlant de la *x* diu en Littré:., «1er X té unes vegades la pronunciació de *ks* com en *extrême*; altres vegades de *gç* com en *exercice*; altres de *k* com en *exception*; 2^{on} en alguns noms de lloch *x* se pronuncia *s* com en *Auxerre*, *Bruxelles*, etcétera, etc.»

COBLES DE ROMEU LULL

DE HON PROCEHEIX AMOR

Fantesiant / molt sovint en amor,
 hauent record / de sa gran senyoria,
 e desigant / saber don procehia,
 del ésser seu / quina es la tenor
 ne com en nos / aquest es causador,
 entrat so dins / los sacrets de sa pensa,
 sabut (h) e clar / quant' es sa gran valor
 ne per a quant / basta sa gran ofença.

Amor en si / es un acte humà

qu' es en lo mon / produhit per natura
 creat en l' om / sens naguna sutzura,
 l' effecte seu / es virtuos e sa.

Lo Creador / es lo quil mon creá,
 d' el proceheix / tot' amor virtuosa;
 però vuy molts / amen la viciosa
 e son molt poch / qui tasten daquell pa.

Daquell' amor / ques deu appellar vil
 yo parlar, / puy l'altr' es oblidada
 qual es ni com / es entre nos causada
 en grosser cap / tant com en lo subtil.
 Dassó n' avém / tots jorns eximplis mil,
 ques met amor / dins en pença grossera;
 mas lo grosser / ab lo saber ciuil
 pert lo camí, / ignorant tal carrera.

Causa s amor / en un petit moment,
 e son los vlls / la causa de aquesta,
 arauts portants / grauosa requesta,
 desafiant / voler, que res noy sent:
 e v'ent aquell / querela condecant,
 los gatges pren, / acceptant la batalla;
 tot justament / creu ésser prest content
 e vencedor / sens elm e scut ni malla.

Com es causat / nom qual (cal) mes declarar:
 causa s dins nos / en aquell loch mes digne,
 com a senyor / li dam casa condigne,
 oberta es / per quants volen amar.
 Molt grauos es / en son primer obrar
 e lo seu past / sabor es a la boca,
 per un delit / null, dolor fa passar,
 e per no res / dona pena no pocha.

Aquell amant / ques veu d' amor cegat,
 sens mes pensar, / li offereix la vida;
 dans e perills / e la honor oblida,
 no sabent cert / si li será acceptat
 lo donatiu, / qual (quel) prenent nos agrat;
 res nos (no es) grahit, / e tant se galardona.
 Axi lin pren / a 'quell anamorat
 qu' a dona tal / son voler abandona.

TORNADA

Par e sens par, / ab virtut se consona
 lo molt queus am / sens neguna villat;
 puy d' onestat / aportau la corona,
 amar a vos / me mou sola bondat.

Fragment inédit del *Jardinet de Orats*, transcrit per A. B. T.

N' ANFÓS DAUDET

(NARRACIÓ EN PROVENÇAL PER BATISTO BONNET)

Un vespre, que, ben comptat y rebatut, tenia mitja pesseta á dins la butxaca, prenguí 'l bastiment per venirmen de Billancourt al café Voul-tari. Hi hagué molta gatzara; me pregaren de cantar... quelcóm me nuava la gola, mes cantí. Quan ne sortíam, en Maurici Faure me digué: «Tu qui demanaves tant un periódich, encara no 'ns has donat res des ençá que fundarem *Lo Viro-Soulèu*. Ab açó, nos hauríes de fer alguna cosa pera 'l número vinent.»

Erá mes de mitja nit; ja no hi havia ni bastiments, ni ómnibus; vaig partir á peu, y, tot cavilós, oblidant la hora y 'l camí, aturantme de un fanal al altre, escriguí *Lis Oulivado*.

L' endemá que *Lo Viro-Soulèu* hagué aparegut, rebí dues cartes: n' hi havia una d' en Mistral; l' altra era d' en Daudet. Lo primer me felicitava fogosament; lo segón me deya: «Saludo al poeta de les *Oulivado*, y 'l prego de venirme á veure, envers les deu del matí d' un diumenge.»

¡Quina formigor me va córrer llavors per tot lo cos! No m' ho podia acabar. Anfós Daudet, lo cap de brot de les lletres franceses, m' escrivia, me donava la enhorabona axís, en hermosa llengua provençal? Ah! si no hagués tingut fretura de res, com l' hauria anat á veure, envers les deu del matí lo mes prop diumenge.

Mes estava pobre y trist mes que un divendres plujós, y sempre, ab la esperança que 'l bon temps vindria, los diumenges se succhiren sense que m' atrevís á móstrarme al gran mestre, ab mon bé de Deu de vestuari. Un any s' escolá; mes, dins aquell any, á mercés de les alenades que m' eren vingudes, escriguí alguns articles mes; y cas verament curiós, á cada article, lo endemá era segur de rebre dues cartes; una de en Daudet, l' altra d' en Mistral.

Semblava que s' ho diguessen. Jo ballava de alegria, y dins ma llar tot tremolava. Eram al mes de desembre; ma esposa estava malalta, y feya llit; devíam lloguers de casa, devíam al pasticer, devíam á la revenderia; y ab tot açó, ni una engruna de feyna, y cap esperança de trobarne; de mes á mes les sabates s' espatllaven;

y feya un temps, un temps negre, lleganyós, ab un horitzó fosc, d' ahon venia un griso com d' agulles que 's ficava fins al moll dels ossos.

—Quants diners hi ha á casa? diguí un mati á la meva dona.

—Mirau, fill meu, lo portamonedes es damunt la tauleta.

Lo prenguí tot aguantantme l' alé; no respirant encara, vaig obrir-lo, y comptí les nostres reliquies: 65 céntims!...

—Tot es aquí?

—No 'n tením mes.

—Me 'n vaig, té...

—Vas á veure al Sr. Daudet?

—Sí, esperam fins al mitgdía.

—Bon día, pare, me digué ma filla fregantse 'ls ulls, que 'l sol li feya vergonya, te 'n vas?

—Sí, filla meya, me 'n vaig.

Y, sense tenir cor d' anar á besar mon fill, los ulls inflats de llágrimes, vaig sortir de casa.

65 céntims! ab la dona malalta y un fill encara no agambat, ¿era possible continuar ab aquelles angunies? Es que tot s' havia de girar contra meu? No 'm deslliuraria may de la negra sort? No obstant era encara jove, me sentia coratjós pera 'l treball, y, mala negada ¿no arribaria á trobar una colocació?...

En que havia ofés als hòmens? Havia caygut en desgracia, perquè? Per ventura no havia complert les meves obligacions sempre com tot home honest? Y donchs, com era que tots me giraven la esquena? No havia servit á mon pays, com mos companys? No havia donat la meva joventut y vessat sanch meva pera la patria?

Donchs, per que la patria, que havia defensat ab totes les mies forces, me dexava abandonat?

Si devia ma vida y la meva sanch á la patria en perill, no 'm devia la patria, en justa correspondencia, lo pá y la feyna, passat aquell?

La patria? Ah, bella cosa la patria, ab los 700 governadors qui vivien de son treball, com uns arcabots. La societat? Una guapa paraula. La humanitat? Aném! repapiejaven aquells qui la anomenaven. Perqué, veyam ¿es que l' home era humá? Que no m' ho hagués vingut á dir ningú! Lo lleó tenia mes ánima que 'ls hòmens, y 'ls llops vivien millor entre ells, prova que tenien mes cor.

Axí disbaratejant arribí al pont d' Auteil, una esquella anunciava que 'l bastiment anava á partir; arribí tot just pera entrarhi.

Un colp arreconat allá dins, ab lo brugit de les ones que esclataven en los costats, ab lo fre-sseig del vapor y 'l dels enrahonaments dels viandants, mes idees giraren veles.

Acabava de desfogarme, de renegar contra 'ls hòmens; y me n' anava á veuren un d' home!...

Havia perdut lo seny? m' havia tornat beneyt? ja ni me 'n recordava! Com! anava á veure á N' Anfós Daudet? M' atreviria á dirigir-me á ell pera trobar feyna? Però Daudet—quantes vegades no m' ho havien dit uns y altres,—se burlaria de mí; me faria parlar, explicar tota la meva vida; y després, lo sátrapa, escriuria un llibre, ahon, pobre de mí, seria 'l qui pagaria la festa. Però, m' havia escrit!

Arribí davant la casa del gran escriptor.

—Podrían dirme si N' Anfós Daudet es á casa seva? diguí al porter.

—Sí, pugéu al tercer pis; ell hi es.

Vaig pujar, mes, tot pujant, lo cor me saltava; tenia por, ja no pensava ab alló que m' havien xiulat en les orelles; pensava que anava á veure al gran mestre de les lletres franceses; mos avergonyiments de noy me revenien ab mes força á cada grahó que muntava.

Sempre he estat força temorenc; però may ho he sigut com aquell día. Tremolava de cap á peus, en térmens que, dins mon cervell arborat, mes idees s' encreuaven, s' entortolligaven, se entrebancaven, quelcom me deya: per que te aturas? puja, beneytá; y quelcóm responia: ahon vas? tórnatén, ximplet! Daudet t' ha escrit, mes hi ha tanta gent que vos escriuen cartes afectuoses, y que, si 'ls anáu á veure, vos reben tots estirats, fentse dir senyors.

Acabava de posar lo peu en lo segon pis, quan, de sopte, s' obrí la porta d' aquella estada. Me trobí cara á cara ab un senyor de molta distinció; me semblá que 'm mirava ab meyspreu, apenes podia respirar; pugí l' altre tram, y tot desalenat d' emoció vaig trucar.

Un criat va obrirme.

—Desitjo veure al Sr. Daudet, voléu ferme 'l favor de passarli aquesta targeta?

Lo criat se n' aná vers lo fons d' un corredor. Quins minuts vaig passar! Voldria rebrem? Que li diria? Mentres escoltava vaig sentir açó:

—Ell es ací?... feulo entrar desseguida!...

Y sense esperar que me convidessen, entrí. Dins un enlluernament de claror, de mobles, y de llibres, vegí al mestre, dret, davant sa taula, les mans esteses cap á mí.

—Ah! mon bon amich, que 'n fá de temps que us esperava!...

No gosava venir.

—Com!... lo rich demanava al pobre; l' home conegut, l' home fet cridava al ignorat; y no veniau? Sempre 'm deya, que s' es fet d' aquell home? per que no vé? Pot ser té por que me 'l mengel! Me parlavau de vostre vestuari?... me 'n rich jo dels hàbits... es al home á qui convidava, y á qui volia conéixer. Y ab tot açó no veniau! Mal agraht, quan penso que hi han mes de cin-

quanta mil imbécils que, si 'ls hi fes solament una senyal, los tindria cada dia penjats á la porta! En fi, heu vingut, mes m'estimo tart que may! dexém estar açó, puix ara ja va vé; aném, assenteuvos.

M'asseguí; lo mestre parlava tot sol: un any! si, si, hi ha ben bé un any!... després, alçant la veu:

—Digaume, mon amich, que feu? teniu una colocació? estáu bé?

—No tinch res de tot açó.

—Com! no teniu gens de feyna?... Açó es terrible á dins de París; Deu meu, Deu meu, quin cas!...

Y teníu pot ser dona y criatures?

—Sí, mestre, una dona malalta ab una menu-deta.

—Quin temps té 'l mes gran?

—Nou anys.

—Escolteu, mon amich, vos he escrit lo que pensava sobre vostre talent d'escriptor, y permeteume que us ho repetesca sense parpellejar, sou un dels qui manegen millor la prosa provençal. M'heu donat força, força pler llegintvos. Voléu donarmen un altre? En nom de tot lo goig que m'havéu fet sentir, prenéu açó. Vindréu cada setmana, vos donaré lo que cal, encara vos ne dech molt mes.

Prenéu açó per ara, no 'm dongáu pas les gracies, torneuvosne á casa vostra, bebéu á la meva salut, y, demá, á la primera hora, sigáu ací. Vaig á ocupar-me de vos, puix no vull que un provençal de vostre tremp visca axí dins la miseria.

Y 'l mestre, tot acabant aquestes paraules, pegá un colp de puny que ho feu tot saltar damunt la taula.

—Aném, mon bon amich, cor y fora, tingáu fé, no vos descoratgéu, vos ne responch, seréu colocat. D'aquí á demá.

Des d'aquell moment sigui tot un altre; corrents vaig dirigir-me al pont de la Concordia: lo bastiment arribava, vaig saltar á dintre, ballava per un peu, no sabia pas estarme quiet; anava, venia, m'assentava, me tornava á axecar. Que poch á poch anava aquell bastiment! No se li podia donar mes vapor?

Peró ja 'l temps no 'm semblava pas tan negre. Finalment, arribí á Auteil me faltaven encara vint minuts de caminar.

Me n'aní, girant del pont, per lo moll del Sena; relliscava, feya tintines, saltava d'un biot al altre, d'un fangás al altre, me mullava d'un peu, de l'altre m'enfangava, essent á mitg camí trobí á ma filleta. La prenguí, al véurela, en mos braços, reya, plorava d'alegria. Mon fill! fill meu! lo meu ángel! per que, Deu meu, ets

vinguda ab aquests camins plens de fangueres? Has dexat ta pobra mare, malalta com es, tota soleta á casa?

—La mare s'es axecada y m'ha dit: Ves á recebre 'l teu pare; no sé per que 'm sembla que avuy deu estar content. Ho estás de content? y donchs, perque plores?

—Ja t'ho diré després, vesten, ves, amor meu, vesten á dir á ta mare que vinch; corral corral...

Y, al cap de dos minuts, sentia ma filla que cridava;—Mare! mare! ja vé, lo pare es aquí, molt content; però plora!

Girí 'ls ulls vers la finestra. Ma esposa, apartant les cortines, me mirava venir, y, en sos ulls com en sa cara, compreguí que ab mon caminar tot m'ho endevinava.

Després, han passat tres anyades, y han passat ab pau y ab feyna, puix he treballat de dia y de nit tant com he pogut. No so pas rich, es cert, mes visch ditxós y estich enorgullit. He trobat la estimació d'un gran cor, la amistat d'un gran home.

Me'n recordo per que ho amagaria?—cinch ó sis mesos després que en Daudet m'havia fet entrar en la colocació que tinch, li diguí: mon bon mestre, sabéu que pensavam ab la meva dona? Pensavam que treballant tots dos com ho fem, podriam cada mes tornarvos una trentena de pessetes dels diners que 'ns havéu donat.

—No fill meu, me digué lo gran mestre, los diners que t'he donat, te 'ls he ben donats, entens? Un dia, tal vegada serás rich, y allavors, si trobes un desgraciat, li donarás lo que pugues, pensant ab ton protector.

¿Seré jamay prou rich, oh Deu meu, per tornar tot lo bé que aquest home m'ha fet?

Per la traducció: FRANAR.

MOVIMENT REGIONALISTA

S'ha publicat lo Cartell pel Certámen literari que será celebrat á Valls en les próximes festes de Sant Joan. Lo cartell está redactat en llengua castellana, més en ses condicions se fá l'honor degut á nostra llengua estimada. Unicament no es acceptat lo catalá pera 'ls premis oferts per los mestres de les escoles públiques y per los RR. PP. Escolapis, essent molt d'estranyar, sobre tot per lo que toca á aquests últims qui en casi totes les poblacions de Catalunya se distingxen y s'fan estimar per un millor sentit.

Premis ordinariis: Flor natural, poesia, assumpto lliure. Una rosa d'or, ofrena del Ajuntament á un treball en prosa ó vers sobre usos, costums, carácter

ó d' història del Principat, ab preferència pera 'l qui se refereix a la província de Tarragona.

Premis extraordinaris: De Mossen Joseph Vives, arxipreste; tema: Com influeix en la moralitat, cultura y benestar dels pobles la festa que celebren en honor del seu Sant tutelar. De mossen March Morlà, á una ressenya històrica de la troballa de la Mare de Deu del Lladó. Del Banch de Valls, á una poesia patriòtica. De Mossen Joan Mariné; tema: Que hi há y que no hi há en l' obscur misteri del Espiritisme. De D. Gabriel Ballester, á una memoria sobre la manera de fomentar la producció agrícola en la comarca de Valls. Del President de la Junta de la Casa de Caritat, á una poesia á la caritat. De D. Esteve Galofre; tema: Ressenya de la proclamació de la Verge de la Candela, com á Patrona de Valls contra les epidèmies; de D. Isidro Liesa, á una memoria sobre «Fills il·lustres de Valls» biografiant al qui 's considere més digne é indicant medis pràctichs de que li sia axecada una estàtua. D. J. Thomàs y Salvany; tema: Influencia de la llibertat en la riquesa y prosperitat dels pobles. Del Excm. Sr. don Andreu A. Comerma, á la descripció en catalá, prosa ó vers, de la tradicional processó de Sant Joan, ab sos Castells, Balls, Gegants, Aliga, etc., explicant l' origen d' aquests atributs y costums. De D. Gayetá Magrinyà Martí, á una composició, prosa ó vers, de tema lliure. Dels notaris de Valls, á la poesia que cante 'ls fets més importants de la història d' aquella ciutat. Dels Escrivans del Jutjat, á una balada ó llegenda. De D. Joan Ramón, á una oda á la Agricultura. De la Junta del Hospital; tema: La iglesia catòlica ha sigut sempre ferm puntal dels hospitals piadosos, consol y amparo dels pobres malalts, servits per les Germanes de la Caritat. De D. Ignasi Cantarell, descripció en prosa ó vers d' alguna costum popular á Valls pertocant al art del pagès. Del Centre de Lectura; tema: Com haurien de constituhirse les societats recreatives instructives pera cumplir son fi en nostres temps. Del Foment Obrer de Valls, poesia catalana festiva sobre les costums típiques dels obrers d' aquella ciutat. De D. Juli Ferrusola, una poesia humorística. De D. Joseph Cabestany, una poesia festiva ó satírica. De don Joseph Orga, monografia històrica - descriptiva dels balls populars del Camp de Tarragona, escrita en catalá.

Formen lo jurat calificador: D. Joaquim Riera y Bertran, *President*.—D. Narcís Verdager, *Vice-president*.—D. Joseph Cabestany.—D. Joan Durán y Espanya.—D. F. Flos y Calcat, *Secretari*.

Los treballs han d' ésser enviats á la Alcaldia de Valls ó á casa 'l Secretari, Rech, 31, Barcelona, per tot lo dia 12 del mes entrant.

A Klausenbourg, ciutat de la Transylvania, territori de la Hungria, ha tingut lloch un procés sumament interessant pera la història del actual desvetllament

regionalista. N' ha estat motiu ocasional un Memorandum que 'l partit nacional dels Rumans va publicar proclamant lo dret de la població rumana qui viu dins l' estat húngar á fer vida nacional autonòmica, y protestant de la unió de la Transylvania á la Hungria tal com se feu en la Dieta del any 1868. Aquesta protesta es lo fonament principal de la acusació. A fi de que nostres amichs tinguén clara noticia d' aquest procés, que es ensemps pera nosaltres regionalistes un argument y un exemple, ne donarém detallada explicació, començant avuy per traduhir una carta enviada de Klausenbourg lo dia 14 del mes actual, y que ha publicat un dels diaris mes ben informats d' Europa. Diu aixís:

Des de la revolució de 1848, no hi ha hagut á Transylvania una escitació tan grossa com la que hi ha ara motivada per lo gran procés polítich de Klausenbourg.

A fi de donar una idea de l' entusiasme y de la perfecta solidaritat dels Rumans, referiré les manifestacions de que han sigut objecte los 23 acusats, y entrarém després al tribunal qui 'ns donará, ab sos debats una idea ben estranya de la manera com la justícia es practicada á Hungria.

Tots los membres del comité nacional havien partit vers Klausenbourg des de 'l divendres, 4 del corrent. Lo president del partit nacional rumá, Doctor Ratziu, al sortir de Hermannstadt, fou despedit ab una comovedora manifestació de simpatia. Los pobladors rumans hi havien acudit en gran nombre pera testimoniar als defensors dels drets de llur raça lo seu afecte, y assegurárlshi llur fidelitat y completa devoció. Les dones rumanes oferiren al capítost dels Rumans poms de flors, pronunciant ademés alguns discursos. Al partir, lo Doctor Ratziu dirigí á la gentada que l' acompanya á la estació un discurs ardorós del quin citaré eix passatge:

«Mos coacusats y jo empeném un viatge que 'ls enemics de nostra nacionalitat nos obligan á fer y del que ningú sap si 'n tornarém may mes. Mes per acó, nos estarém contents de poder dir als jutges magyars de Klausenbourg que 'l Memorandum es la obra de la nació rumana entera y res nos farà abjurar lo que havém dit en aquest document. Sabré fer cara á tots los entrebanchs y á totes les miseries que 'ns esperen, puix los principis per quins combatém son la justícia y la llibertat. Estigau certs de que entrarém en les presons húngares mantenint ben alta la bandera de les justes y lligítimes reivindicacions del poble rumá.»

En totes les estacions, lo Doctor Ratziu y sos companys qui venien de diferents punts de la Transylvania, foren aclamats per milers de Rumans, pagesos en sa major part. En mitg d' un verdader triomf arribaren los acusats en lo «Gólgótha modern» com los Rumans anomenen ara la ciutat de Klausenbourg.

La agitació era grossa dins la ciutat. Los magyars se entregaren á violentes manifestacions contra 'ls acusats. En los dos dies que precedirén al procés, aquests

tingueren llargues conferències ab llurs defensors. Lo matí del dilluns, dia 7, los acusats feren llur entrada al tribunal entre les aclamacions y visques entussias-tes d'una gentada immensa, composta sobre tot de gent del camp, que, lo primer dia, pogueren penetrar dins la ciutat. Immediatament darrera dels acusats, anaven centenars de dames rumanes portant llaços ab aquesta llegenda: «Tot per la nació.»

La sessió fou oberta á 2 quarts de nou sots la presència del baró Keresztesy. En les portes de la sala hi havien apostats gentdarmes. Los acusats y defensors protestaren contra la presència de gent armada dins la sala de la Audiencia. Mes lo president no volgué aténdrels. Lo jurat no 's pogué constituir fins á les 11. Los qui 'l formen són magyars tots, y cap d'ells coneix la llengua dels acusats. Lo president demana á aquests si volen fer us del dret de recusació. L'advocat Francu s'axeca y declara en nom de sos companys y de llurs clients, que no regonexen de cap manera la legalitat del jurat. primerament, per que s'ha constituït contra lley; y després, per que sos membres pertenenent als diferents partits polítichs magyars, son per aquesta rahó enemichs jurats del partit nacional rumá. Per aquests motius, l'advocat Francu rebutja lo jurat enter en mitg d'ardentes aclamacions del públich rumá y d'imprecacions dels magyars. Últimament los advocats diuen que cedexen davant de la força.

Passat aquest incident, los acusats demanen que la defensa sia feta en rumá. Lo tribunal s'hi nega concedint no mes als acusats (dels qui una bona part no sap una paraula de magyar) la facultat de respondre al interrogatori en rumá.

Llavors los jurats han fet lo sacrament y la primera sessió ha sigut closa.

A la sortida del tribunal, los acusats han sigut objecte de les matexes demostracions que á llur entrada: una gentada de mes de 30,000 pagesos los acompanyá fins al jardí Banfy, tot cantant cançons nacionals rumanes. Allá fou improvisada una tribuna, y 'ls Doctors Ratziu y Lucaciú parlaren al poble, escitantlo á restar fidel á la patria y á llur nacionalitat. Per la seva banda, ells li juraren combatre sense treva y fins al darrer sospir, sacrificantho tot, ab la vida si convé, per la llibertat é independència nacional. Després lo Doctor Ratziu rebé á una vintena de diputacions qui vingueren á saludarlo. A quiscuna respongué ab bones paraules y veu commoguda.

La policia se mostrava desitjosa de provocar un desordre; mes los Rumans han estat prudents per no respondre á les provocacions, evitant axis demostracions que haurien pogut pendre proporcions alarmadores.

..

Lo dissapte, dia 19 del mes que som, En Lluís Marsans doná en lo *Centre Escolar Catalanista*, una conferencia sobre 'l següent tema: «¿Es Espanya una veritable nació?»

Després d'algunes paraules encaminades á demostrar la necessitat que hi ha avuy de fixar los térmens de tota qüestió, abans d'entrar en lo desenrotlló de qualsevol tema, y fundantse en lo molt general que es confondre los conceptes de *nació* y d'*estat*, començá per definir aquesta darrera paraula, y estudiant sa formació y sos atributs essencials, ne deduhí la conseqüència de ser una obra purament artificiosa deguda sempre á la activitat humana. Passá desseguida á considerar la *nació* etimològicament, espressant que aquest mot, forçosament enclou la idea d'una cosa natural, y per medi de diferents rahons y de varis exemples, prová que la formació de les nacions sempre havia sigut independent de la voluntat humana.

Seguidament, examiná les definicions que de la *nació* han donat Héli, Littré, Mancini, Stuart Mill y Block y reasumint totes les circumstancies exigides pels esmentats autors, formulá una nova definició, en la que hi va compresa la diferencia essencial que existeix entre la *nació* y l'*estat*, lo fonament natural de la nacionalitat y la comunitat d'interessos que lliga als individus que la constituexen.

Havent provat ab molts exemples prátichs, que la *nació* existeix, tant si sos individus depenen d'un, com de diferents governs, investigá si les condicions que á una nacionalitat convenen existeixen á Espanya. Pera estudiar si entre 'ls espanyols hi ha comunitat de origen, se va valdre de la divisió de la humanitat en diferents races, y examinant los diferents elements modificadors de les races autóctones espanyoles després de fer esment de la puresa en que s'ha conservat lo basch y de la influencia especial sueva de Galicia, descrigué, les dues grans corrents d'immigració que á Espanya hi ha hagut: la una del Nort-est en direcció al Sud-est, sempre indo-europea; y l'altra del Sud al Nort, sempre semítica. De la importancia d'aquestes influències y de les demés circumstancies esmentades, va treuren la deducció d'existir á Espanya cinch regions ab fesomia propia, ben marcada: la basca, la catalana, la gallega, la castellana vella y l'andalusa; además d'altres ab caràcters intermitjos. Pera provar açó, compará lo catalá, de raça indo-europea, ab lo andalús, compost d'un element indo-europeu, modificat per dos indo-europeus, tres semítichs y un pre-semítich, trobant en lo primer les qualitats distintives de la raça indo-europea y en lo segon les de la semítica.

Al tractar de la unitat de territori y de la religió, com á circumstancies precises pera constituir la nacionalitat, demostrá, respecte á la primera, la poca força de la teoria de les fronteres naturals y en quant á la segona que 'l caràcter universal del Catolicisme, no era rahó prou forta pera servir de base á una unitat nacional. Ocupantse després de la identitat d'antecedents polítichs y de la possessió d'una historia nacional, sentá ab rahons de diferenta naturalesa que no podia fundarse la unitat en los periodos romá, goth,

ni alarb, y que no trobantse tampoch en la Edat-mitjana, devia en tot cas buscarse en los temps moderns. Referintse á la época dels Reys Católichs, esplicá que no existí unitat del poder real á Espanya, fins al pujar al trono d' Aragó Joana la Boja, demostrant que la uniformitat política fou obra dels reys absoluts en virtut del dret de conquesta, principi antitètic á la teoria de les nacionalitats.

Respecte á les condicions psíquiques y morals que també exigexen unificació, en tota unitat nacional, feu esment de la diferencia de aficions, costums y cultura de les diverses regions espanyoles però sobre tot s'entretingué en comparar los caràcters castellá, catalá, basch y andalús, fent veure ab tota claretat, la oposició que entre ells existeix.

Finalment, després d' alguns párrafos destinats á demostrar la importancia del llenguatge com á condició precisa pera la unitat nacional, y després d' haver ridiculitzat als partidaris de la llengua universal, per la ignoscencia de sa teoria; examinant la classificació establerta per eminents filòlechs, trobá que á Espanya existien tres llengües pertencents á la familia románica, dues á la espanyola ó castellana y una de les anomenades aglutinants. Pera desmentir donchs que fossen germans los idiomas castellá y gallego ab lo catalá, valenciá y mallorquí, examiná algunes de les lleys á que obehixen ses respectives formacions, trobant diferencies essencialissimes que portaren lo convenciment á l' ànim del auditori.

Acabá lo Sr. Marsans sa conferencia, negant que Espanya fos una nació, y en sa conseqüència recomená á sos oyents, que perseveressen en la propaganda dels ideals regionalistes, únichs principis de justícia que poden retornar á totes les nacionalitats espanyoles, los drets que per rahó natural los pertencen.

Lo nombrós auditori, que assistí á la conferencia, ab tot y haver durat set quarts d' hora, escoltá ab molta atenció al Sr. Marsans, saludantlo al acabar ab una nutrida salva d' aplausos.

De *Lo Catalanista*, de Sabadell.

«En estrém concorreguda com de costum, se vegé lo passat diumenge la vetllada que celebrá la patriótica associació d' aquesta ciutat «Centre Catalá.»

Molt abans de començar la sessió los espayosos salons del «Centre» se trobaven plens de distingidíssima concurrència, entre la que hi dominava l' element jove y un bon nombre d' escayentes senyoretetes.

La part literaria donava á conèixer delicats treballs, en prosa y vers, de nostra literatura dels senyors Casanoves, Brossa y Torres, los qui merexen los aplausos de la concurrència.

La part musical confiada á les simpátiques senyoretetes Climent y Viver y ls senyors Planas, Guarro, Costa, Brossa y Oller, estigué acertadíssima obtenint una feliç interpretació totes y cada una de les peces que se

executaren, alguna de les quals meresqué los honors de la repetició, solicitada ab grans aplausos de la concurrència que 's demostrá complacudíssima de la agradosa festa del «Centre Catalá.»

Dissapte de la setmana anterior fou ordenat de subdiaca nostre amich y llorejat escriptor catalanista En Salvador Bové y Salvador, qui guanyá un premi extraordinari en los darrers Jochs Florals. Sia la enhorabona y que 'l bon Deu li permeta seguir avant son camí pera major gloria d' Ell y de la Patria.

La Comissió de Monuments Histórichs y Artístichs de la provincia de Lleyda, en vista de les poderoses rahons alegades pels sometents de Igualada, trameses y eficaçment apoyades per lo Comandant General del Institut armat, l' Excm. Sr. D. Rupert Fuentes, acordá per unanimitat cedir, als matexos lo celebrat timbal que ja en 1808 los pertenyia, y que actualment se troba depositat en lo Museu Arqueològich d' aquella capital.

Nostre colega de Vich *La Veu del Montserrat* ressenya la sessió literaria-musical celebrada en lo benemérit Círcol Literari d' aquella ciutat en la que foren llegides les composicions *Scherzo*, de Mossen Collell, *La Sardana*, d' En Maragall y fragments d' una obra del Sr. Serra y Campdelacreu *Final d' un poema*.

Dissapte día 19 morí á Mataró lo pare del distingit arquitecte y company de causa En Joseph Puig y Cadafalch. Acompanyám al estimat amich en son dolor, y pregám als nostres lectors una oració pera l' etern repós de la ànima del difunt qui al Cel sia.

De nostre company *Las Cuatre Barras*

«En lo Certámen literari obert pel periódich de Figueres *Lo Pensament* ha sigut premiat ab un accésit nostre amich D. Enrich Mestres y Forns. Li donám la enhorabona.»

Ab una elegant y luxosa esquela, redactada en catalá de bona lley se 'ns convidá á la Missa nova del Rvnt. P. Joseph Bach y Riera, de la Congregació de P. P. filipons d' aquesta ciutat, que fou celebrada feliçment en la diada de *Corpus* y en la matexa iglesia de la Congregació. Nombrosa gentada de convidats y altres fidels acudí á acompanyar al novell sacerdot en ocasió tan solemne, testimoniantse clarament l' afecte que la ciutat porta á la zelosa Comunitat, axis com les ben guanyades simpaties del celebrant, dels padrins que ho foren lo seu avi don Joseph Bach y Casanovas y D.ª Esperança Casas y Font, com y també 'l desitg ab que era esperada la prédica del sabi y virtuós

Dr. Torras y Bages. Donám al nou Ministre del Altíssim la més coral enhorabona, desitjantli molts anys de bona cullita en lo servey del Senyor que s' ha servit triarlo pera la tan modesta com aprofitada Congregació dels P. P. filipons.

Llegim en nostre estimat company de Vilafranca *Las Cuatre Barras*, que ha sigut sobressehida lliurement la causa instruida per lo Jutjat d' aquella vila, contra l' eminent mestre Angel Guimerá ab motiu del discurs que llegí en la festa de repartició de premis del Certámen que celebrá l' any passat lo Centre Catalá Vilafranquí.

Traduhim del *Lemouzi* de Brive:

«Axis com lo llenguatge llenguadociá ha acabat per obtenir sa part en les munificencies del Ajuntament de Tolosa, preocupat d' afavorir les coses del art, també nostres dialectes meridionals acaben per forçar la porta de certes revistes fins ara dedicades exclusivament á la llengua francesa. *La Mandoline*, fulla parisenca que té per padrins á Coppée, Richépin etc., se converteix en orgue oficial dels veraders felibres de París, ab la col·laboració literaria d' En Batista Bonnet, H. Ner, A. Jayet, Roux, Servine.»

Traduhim de *Lou Felibrige*:

«A Marsella acaba d' aparéixer un nou setmanari escrit en marsellés; li diuen *Lou San-Janen*. Lo redactor en cap és nostre amic Batista Artou, al qui desitjam lo millor éxit.»

LO REGIONALISME EN LA PREMPSA

COSES ASSENYALADES

—SEMANARIO DE BAÑOLAS. *¡A Montserrat!* Alocució de la Junta Directiva de la Peregrinació projectada, que sotseriuen una pila de persones de respecte, y en la que conviden pera sortir de Girona en romeria cap á Montserrat, lo dia 3 del mes entrant.

Lo ball de passada, per Joseph Simón y Jubany Pvre. Lleugera descripció d' aquesta festa popular en aquella encontrada.

—REVISTA CONTEMPORÁNEA. Madrid, 13 de maig: *Literatura lemosina*, per Constantí Piquer. És lo primer d' una tanda d' articles que apareixerán en aquesta important revista madrilenya sobre dit assumpto. En lo present després de historiar breument la manera com s' introduhí l' us de la llengua provençal en nostra patria, se parla de les obres del insigne poeta valenciá Theodor Llorente, fentse ademés algunes

lleugeres consideracions sobre lo renaxement literari de Catalunya y Galicia.

—LO GERONÉS. Girona, 19 de maig: *La tributació de Catalunya segons los principis regionalistes. Bases acordades en la Assamblea de Balaguer*. Les transcriu senceres.

—L' OLOTÍ. Olot, 20 de maig: *Assamblea Catalanista de Balaguer (Impressions)*, per Marian Vayreda. Començament d' un treball crítich-narratiu sobre lo tema esmentat.

—LA VANGUARDIA. Barcelona, 20 de maig: *La Semana en Barcelona*, per J. Roca y Roca. Fà algunes consideracions sobre la assamblea catalanista de Balaguer; no trobanti un bell acert sinó en lo reconexement de que 'ls catalanistes estimám les tradicions sense passió. També 'ns cal notar en aquesta crónica l' apartat que dedica á presentar als lectors al distingit artista pintor N' Aleix Clapés.

—EGARA. Tarrassa, 20 de maig: *En la brecha*. Briosa y contundent resposta als cárrechs dirigits per l' altre periódich de la localitat *La Comarca* contra 'ls Catalanistes.

—LO CATALANISTA. Sabadell, 20 de maig: *La Assamblea Catalanista de Balaguer*. Escalfada crónica de aquest memorable succés.

Bases pera la tributació de Catalunya segons los principis regionalistes. Transcriu senceres les aprovades en la tercera Assamblea Catalanista.

—EL VENDRELLENSE. Vendrell, 20 de maig: *Assamblea de Balaguer*. Després d' un curt devantal laudatori, transcriu senceres les bases en la Assamblea acordades.

—DIARIO DE BARCELONA. Barcelona, 24 de maig: *La fiesta del «Corpus» en Barcelona*, per B. R. Curiosos noticies sobre la historia del cult á Jesús Sagramentat en nostra capital, ab la explicació d' un honich episodi de la processó del Corpus en lo any 1762.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 19.

Ab lo tren esprés de Madrid arriba un oficial de lo juridich militar portant la causa y sentència contra 'ls anarquistes complicats en l' atentat de la Gran-Vía.

En lo palau episcopal acaba 'l Sr. Bisbe la cerimonia de donar ordes sagrades començada 'l dia abans; essent ordenats 12 preveres, 7 diaques y 10 subdiaques.

Dia 20.

Se celebra á Manresa solemnement la benedicció de una imatge de la mare de Deu del Remey, la que un colp enchida, es portada en processó, en la que figuren

molts obrers, á la grandiosa fàbrica dels Srs. Serra y Bertrand, que han posat sa empresa sots la protecció de la Verge, proclamantla patrona de la fàbrica.

Llegim en *El Vendrellense* que aviat seran entregades á la Comunitat de preveres de Uldecona lámines per valor de unes 22.000 pessetes de capital y 25.000 d'interessos, que no han cobrat, segons era degut, desde l'any 1865.

En nostra Seu es celebrada la cerimonia de donar l'Excm. Sr. Bisbe als fidels de la diócesis la Benedicció Apostólica concedida per lo Sant Pare ab motiu de la Peregrinació obrera. Ab tot y que havia ja predicat en l'ofici lo P. Goberna, lo Sr. Bisbe, dirigí á la multitud que assistí á la festa la seva paraula, referint les impressions que duya de sa visita al Sant Pare.

En la matinada son posats en capella en lo castell de Montjuhich los sis anarquistes condemnats á morir per lo Concell de guerra, com á complicats en l'atentat de la Gran-via contra 'l general Martinez Campos.

De Barcelona, solliciten l'indult l'Excm. Sr. Bisbe, y algunes associacions, entre aquestes cap de general representació.

Dia 21.

En sessió celebrada per la Junta del Banch de Barcelona s'acorda commemorar lo cinquanté aniversari de sa fundació, ab una solemne festa religiosa d'acció de gracies, y prenent per advocada del Banch á la Mare de Deu de la Mercé, oferintli una llántia votiva.

En un dels fossos de Montjuhich son fusellats los sis anarquistes posats ahir en capella. Un d'ells anomenat Sogas, rebé 'ls Sants Sagraments y morí demanant al bon Deu perdó per ses culpes. Nostre Senyor lo tinga en sa santa Glòria. Los altres cinch moriren impenitents, cridant visques á la anarquia. Deu n'haja tingut pietat.

L'Ajuntament de Reus ha acordat aterrar la Casa del Comú, y que 's traguen fotografies de les més notables estances.

A Olot causá gran alarma lo terratremol que produhí l'aterrament d'uns vint metres de la paret de la acequia que dú la aygua á la turbina del motor pera la llum eléctrica.

Lo Sindicat d'esportadors de vins d'aquesta ciutat, ha elevat al Govern una esposició demanant la supressió dels drets de consums que paguen los vins espanyols á sa entrada en les Antilles.

Dia 22.

S'ha constituït á Barcelona una societat titulada «La Unió Médich-Farmacéutica de Catalunya», que té per objeete l'establiment del servey de socorros mútuus entre 'ls metges y farmacéutichs.

En la sessió celebrada per la Diputació provincial s'acordá la separació d'un troç del terme de St. Martí de Provençals y sa agregació á Barcelona.

També 's dona compte d'un dictámen de la Escola d'enginyers industrials confirmant que dels barniços introduhits á benefici de les cláusules favorables del tractat de comerç en projecte ab Alemanya, se'n podria fer medi d'introducció de grans quantitats de esperit, burlant axis les ventatges que 'l nostre Govern se promet de les tarifes concordades. Y s'acordá enviar aquest dictámen á la Comissió d'informacions del Senat.

Dia 23.

Donen compte 'ls diaris de que en la Esposició Universal de fotografias d'aficionats celebrada ara de poch á New-York, s'han atorgats als concurrents de tota Europa tres premis no més; y dos d'ells han correspost á dos catalans, N' Enrich Alexandre y N' Antoni Amatller.

L'Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, ha dirigit un telegrama al President del Concell de Ministres recomenantli que tinga en compte davant les previsions dels interessats en les empreses ferro-carrileres, la necessitat dels transports baratos pera 'ls productes del pays.

Es rebut en la Administració de la Aduana orde d'aplicar á les mercaderies vingudes d'Alemanya la tarifa máxima dels drets d'entrada.

Dia 24.

A la tarda descarrega sobre aquesta ciutat y encontorns una forta tempestat. Un llamp causá perjudicis en lo camaril de la Mare de Deu de la Mercé, y assombrá al telegrafista de servey en lo telegrafo de la Capitanía General. En la Montanya de Montjuhich, hi hagué uns grans esllavijaments, rodolant avall grossos pilots de terra y roques. Entre que ja feya dies que duraven les pluges y 'l temporal d'avuy los rius y torrents han vingut grossos, y 'ls blats y altres viandes n'han sofert danys de consideració, fins y tot allá ahon no ha tocat la pedregada.

Ab motiu del mal temps que fá, lo Capítol de la Seu accorda traslladar la processó del Corpus fins al diumenge vinent á la hora de costum.